

Intercanvi amb un anglès

— Christine Nöstlinger

Traduït per Dolors González Porras (Revisada el 2020)

L'EWALD TÉ TRETZE ANYS i l'anglès no és el seu fort. És per això que la seva mare, obsesionada amb les bones notes, decideix unilateralment convidar un noi anglès a passar les vacances d'estiu a Viena perquè l'Ewald pugui practicar la llengua. Però la sorpresa és enorme quan en lloc del Tom, un nen modèlic i re-

sponsable, baixa de l'avió el seu germà Jasper, un noi maleducat i problemàtic que dinamita l'harmonia familiar i ignora totes les normes paternes. Una novel·la que ens planta amb grans dosis d'humor les dificultats de la convivència i la superació dels problemes d'integració.

01 PRESENTACIÓ I OBJECTIUS

Aquesta guia de lectura per al llibre *Intercanvi amb un anglès*, de Christine Nöstlinger vol ser un recurs de suport per abordar l'obra des d'un punt de vista competencial. Tenint en compte que el llibre és una reedició, si escolau, reflexionarem amb els lectors sobre el sistema de producció i circulació dels llibres.

A continuació trobareu un conjunt de preguntes i activitats per aprofundir en les capes de sentit de la novel·la i fer incidència en qüestions universals que es plantegen a la història. La guia també incorpora l'ús de les TAC¹ a l'aula i permet que diverses assignatures s'involucrin en la lectura.

¹ Tecnologies d'Aprenentatge i Coneixement

La proposta de conversa literària segueix una estructura temporal (abans, durant i després de la lectura) però es pot considerar només com una guia per mantenir la conversa de manera ordenada després de llegir el llibre. Com totes les guies de lectura va acompanyada d'un seguit d'activitats optatives i de temes per plantejar el debat a classe o al club de lectura.

Els objectius d'aquesta guia són consolidar la lectura i la comprensió lectora per evidenciar els elements més importants, fomentar la lectura i l'esperit crític.

02 QUI ÉS CHRISTINE NÖSTLINGER?

Christine Nöstlinger (Viena, 1936 – 2018) va ser una de les escriptores més importants de literatura infantil i juvenil del segle XX. De família humil i antifeixista, va estudiar a l'Acadèmia de Belles Arts de Viena, convençuda que volia ser artista, abans de deixar-ho tot per dedicar-se a escriure. Va tenir una llarga i prolífica

carrera, va acumular dotzenes de premis literaris de prestigi i va escriure guions per a la televisió i la ràdio. Els temes centrals de la seva obra són l'antiautoritarisme, el racisme, la discriminació i l'alliberament de la dona. Es va casar amb el periodista Ernst Nöstlinger, amb qui va tenir dues filles, i va viure a Viena tota la vida.

03 QUI ÉS QUI?

Ewald

Està una mica fins al capdamunt que a casa seva facin i desfacin sense preguntar-li. Ell, que és un noi solitari, somia passar les vacances a l'hort de la seva àvia. En comptes d'això, la seva família li té preparada una sorpresa: un nen d'intercanvi perquè l'ajudi amb la pronúncia de l'anglès.

Bille

És la germana gran de l'Ewald i una noia amb les idees clares i un caràcter fort. Així com l'Ewald mai qüestiona en veu alta les decisions familiars, la Bille es passa el dia desafiant les ordres dels pares, que considera injustes i irracionals. En el moment de la veritat, esdevé la més sensata, resolutiva i empàtica de totes.

Jasper

També anomenat el "Quètxup" en algun moment de la novel·la (us deueu imaginar per què). Un nen que tothom ha etiquetat com a "problemàtic" i que arriba en comptes del Tom, el nen modèlic que havia de passar les sis setmanes a Viena. Té una col·lecció de pedres que li és molt preuada i no atén a cap mena d'ordre familiar. No es vol dutxar, menja a destemps i fa combinacions gastronòmiques molt estranyes perquè enyora el seu estimat fish and chips. Rere aquest comportament tal vegada s'amaguen molts neguits...

Els pares

Els pares de l'Ewald i la Bille són com tots els pares, o no. Creuen saber el que és millor per als seus fills i no sempre actuen amb sensibilitat o coherència. L'estiu amb el Jasper els farà qüestionar tot allò que ells defensen i els posarà a prova perquè entenguin que cal aprendre a estimar les persones encara que no siguin com ens esperàvem.

04 ABANS DE LLEGIR

- Quin creus que és el tema central del llibre? Què t'ho fa pensar? (Parleu de les expectatives, de què sabeu sobre el llibre, la coberta, els paratextos...)
- Investigueu qui va ser Christine Nöstlinger i tot el que va escriure. La coneixíeu? Heu llegit o teniu algun llibre seu?

05 DURANT LA LECTURA

Tot el que va passar abans

- L'Ewald assegura que està escrivint un relat autobiogràfic segons el que li ha explicat el seu professor de llengua. Saps quines són les característiques d'un text autobiogràfic? Coneixes altres novel·les d'aquest gènere? Per què creus que l'autora utilitza aquesta manera d'explicar la història?
- "Iestic poc acostumat a escriure sobre coses emocionants, ja que fins ara, a casa nostra, mai no havien passat coses interessants (quan havia de fer una redacció per a l'escola, per exemple sobre «Un diumenge en família» o algun tema semblant, sempre me l'havia d'inventar, perquè el de debò passa un diumenge qualsevol no dona per escriure res de decent)" [p. 7].
Hi esteu d'acord? Només es pot escriure sobre coses emocionants? No hi ha material per escriure en les coses quotidianes de cada dia?
- Què opineu del fet que la mare de l'Ewald vagi a parlar amb el professor d'anglès? Creieu que els pares s'han de ficar en aquests assumptes? Us faria vergonya, a vosaltres?
- Creieu que el pare de l'Ewald projecta la seva pròpia infància en el seu fill? Heu tingut mai aquesta sensació?
- Què saps de cada personatge segons el que s'explica en aquest primer capítol?

Ewald	
Bille	
Mare	
Pare	

- Com creieu que s'hauria d'enfocar la conversa sobre sexe a casa? I a l'escola?
- "O sigui, que es devia treure un bon pes de sobre per regalar-me un bitllet de deu així, com si res. Però ara he perdut el fil de la història que us volia explicar. Torno a recuperar-lo" [p. 22]. Quin recurs narratiu està utilitzant? Per què creus que ho fa?
- Com li agradaria a l'Ewald passar l'estiu? Què n'opines? És tan estrany com diu el seu pare que tingui ganes de fer això?
- "Primer, perquè encara soc molt jove per estar sol, i a més, perquè no és normal que a un noi de tretze anys li vinguin de gust aquestes coses. —Els nois de la teva edat —va dir— no volen sentir-se sols. No és normal, i les mares no satisfan els desitjos anormals dels fills". [p. 31] Analitzeu aquest fragment: us han dit mai una cosa així? Creieu que hi ha un comportament normal o anormal segons l'edat que tinguis? Per què creieu que està mal vist voler estar sol?
- "T'hauré d'acostumar a conviure amb altres nois perquè no siguis tan excèntric" [p. 31]. Sabeu què vol dir la paraula "excèntric"? Si no ho sabeu, busqueu-la al diccionari. Creieu que és dolent ser excèntric? Quina connotació té aquí?
- "Si el dibuix, a més, no compta per a res". [p. 38] + "Trobo indignant que en una assignatura tan banal com el dibuix t'hagin posat un fastigós notable" [p. 39]. Què opineu d'això que diu la mare de l'Ewald? Hi esteu d'acord? Ho heu sentit alguna vegada? Per què creieu que hi ha certes assignatures que tenen més prestigi que les altres o que es perceben com a més útils?
- Comenteu el personatge de l'àvia. Quina relació té l'Ewald amb ella? Com la tracta la resta de la família? Com es comporta ella? "Però, sigui com sigui, em cau bé, algú que llança tasses contra la paret quan alguna cosa no li agrada. Va ser tot un gest. Aquesta vegada no em va fer por l'embut desdentat que tenia per boca". [p. 45]

La primera part de l'estada del Jasper

- Per què creieu que en aquesta segona part la història està narrada com un diari?
- El tipus d'escriptura associada al diari personal es diu escriptura confessional. Sabeu quines característiques té aquest gènere? Quina finalitat? Coneixeu altres llibres que estiguin narrats com un diari?
- Per què creieu que el Jasper es comporta més com un animal que com una persona?
- Per què la Bille sent simpatia pel Jasper?
- Feu una llista de tots els actes del Jasper que dinamiten els costums i l'harmonia familiar i s'atreveixen a desafiar totes les normes que estan establertes a casa.
  - Ignora el pare quan li parla
  - Menja al cotxe i l'embruta
  - No es renta les mans per sopar
  - La mare no gosa despertar-lo
  - Va despullat per la casa
  - Es posa quètxup en un plat que no és carn a la planxa
- "No he conegut mai un noi com aquest —va dir la mare. —Cada dia s'aprèn una cosa nova —va dir la Bille, incorporant-se. Se la veia molt feliç". [p.66] Per què creieu que la Bille està tan feliç?
- Què fa el Jasper durant la nit? Per què creieu que ho fa?
- "Els Pickpeer havien preguntat si ens havíem arribat a entendre amb el seu fill. En cas contrari, demanaven que enviéssim el Jasper de tornada a casa, que era un nen problemàtic, ells prou que ho sabien, i que mai no l'haurien enviat d'intercanvi si no hagués estat pel problema de la cama del Tom". [p. 69] Què vol dir "nen problemàtic"? Creieu que és adequada aquesta etiqueta?
- Per què se sorprenden tant els pares del fet que el Jasper vagi a un psicòleg? Recordem que aquest llibre es va escriure l'any 1982. Creieu que segueix havent-hi un estigma cap a la salut mental?
- "Vaig observar el Jasper i vaig descobrir que, a banda de la mirada de recel, hi havia a la seva cara una ganyota de disgust. Això ho puc entendre! A mi tampoc no m'agrada que la mare m'agafi el plat pel seu compte. Ja no soc un bebè i puc servir-me jo mateix el que vull menjar". [p. 70]. Quin canvi es produeix en l'Ewald respecte al Jasper?

- “Es va netejar les llàgrimes, va mirar de riure i va dir: —Només són nervis. Nervis estúpids”. [p. 71] Per què plorem? Hi ha diferents tipus de plors? Creieu que la mare de l'Ewald plora de nervis? Ploren els adults?
- Sabeu què és un Cinturó verd? A la novel·la parlen del Cinturó verd de Viena. Busqueu informació sobre aquests espais.¹
- “Als nens se'ls ha de dur agafats per la mà fins que siguin capaços de conèixer per si sols el bon camí”. [p.75]. Esteu d'acord amb aquesta afirmació?
- Quan aconseguen entrar a l'habitació que ocupa el Jasper, com se la troben? I a ell? Per què creieu que es comporta així? Us atreviu a fer suposicions?
- “No havia estat pendent de la Bille. Llavors m'hi vaig fixar. Era a la finestra, amb la cara vermella. Tremolava de ràbia. Quan la Bille es posa així, pot ser terrible”. [p. 80]. Què li passa a la Bille?
- Per què la mare de l'Ewald i la Bille té tanta por a les males companyies i que es diverteixin amb jocs?
- Quina és la història real del Jasper? Ara que ho coneixeu, com ho coneix l'Ewald, canvia la vostra mirada cap al Jasper?
- “Diu que els propietaris de les botigues afegeixen un deu per cent als preus pels robatoris, i esclar, si ningú no els roba coses encara hi guanyen més diners”. [p. 99]. Què opineu d'això que diu el Jasper? Creieu que és moralment acceptable robar per això?
- “Això és exactament el que em revolta. Que no se t'acut estimar la gent perquè sí, encara que no l'entenguis”. [p.107]. Reflexioneu sobre això que diu la Bille. Podem estimar o hem d'estimar encara que no entenguem a la persona?

¹ <https://www.urban-hub.com/es/urbanization/un-cinturon-verde-hace-la-ciudad-mas-habitable/>

La segona part de l'estada del Jasper

- Què haguéssiu fet si haguéssiu perdut una col·lecció molt preuada com li passa al Jasper amb les pedres? Com es comporta la família?
- Per què el Jasper deu tenir tantes ganes d'anar a Roma?
- Com ajuda aquest viatge a la relació familiar?
- Què és una mare per a vosaltres? És aquella que ens ha parit o és aquella que ens cuida? Creieu que és just el que li ha passat al Jasper?
- Per què creieu que la Mary no vol veure el Jasper?
- La mare de l'Ewald sempre ha estat una conductora molt prudent, però torna del viatge conduint amb excés de velocitat. Heu notat un gran canvi en ella durant aquestes setmanes?
- Què li passa al Jasper quan tornen? Reflexioneu sobre el que implica aquella nota i què és el que està en joc.
- Què faríeu vosaltres en la situació de la Bille? Sortiríeu amb el Jasper uns quants dies?
- “Després va deixar de riure i va dir que la història del Jasper no feia cap gràcia, que era un pobre noi i que tota la seva història era una llàstima”. [p.148]. Tot i que Christine Nöstlinger carrega aquest llibre d'humor, la història del Jasper és dura. Vosaltres, què en penseu? Us quedeu amb l'humor o amb la història trista del Jasper?

06 DESPRÉS DE LA LECTURA

- Quant duren els fets que s'expliquen a la novel·la? Com ho saps?
- “La mare diu que això és perquè nosaltres portem una vida familiar harmoniosa. La meua germana no hi està d'acord. Opina que això nostre no és concòrdia sinó avorriment en estat pur” [p. 8]. Què creus que passava a la família abans de l'arribada del Jasper? Com els ha canviat l'experiència?
- Quines són les primeres impressions que la família es fa del Jasper? Què en podem aprendre un cop acabem de llegir la novel·la? (Tots lliurem les nostres batalles)
- Quins són els vostres moments preferits? Què és el que més us ha agradat de la novel·la? I el que menys? Argumenteu-ho.
- Hi ha alguna cosa que us hagi desconcertat del llibre? Alguna cosa que no hàgiu entès?

-
- Quin personatge us ha agradat més? Per què?
  - Es tracta d'un relat amb tocs d'humor molt marcats, tot i que la història que s'explica amaga molts moments dramàtics. Quins creus que són els elements que creen aquesta sensació humorística?
-

07 ACTIVITATS OPTATIVES

Exposició de llibres: ampliem les constel·lacions lectores

En grups de tres o quatre persones ens convertirem en comissaris d'una exposició. A partir del llibre *Intercanvi amb un anglès*, haureu de crear un muntatge amb els següents elements:

- Cada membre del grup haurà d'aportar un llibre que es relacioni amb el CONTINGUT de la novel·la que hem llegit
- Cada membre del grup haurà d'aportar un llibre que es relacioni amb L'ESTÈTICA de la novel·la que hem llegit (Estil de la coberta, el format, els colors...)
- Cada membre del grup haurà d'aportar un objecte personal que relacioni amb la lectura (també podem crear aquests objectes)
- Entre tots els membres del grup haureu d'escollir dos elements artístics que relacioneu amb la novel·la (cançons, vídeos, pel·lícules, videojocs, il·lustracions, quadres...)
- Haureu de crear la informació de la vostra exposició perquè els visitants entenguin què estan veient (petits cartells informant sobre què és cada cosa, un itinerari, una disposició damunt la taula...)
- Haureu de dissenyar la cartelleria per publicitar la vostra exposició.

*Idea! Us recomanem l'aplicació CANVA, que us permetrà, de manera molt intuïtiva, crear els vostres cartells! També podeu fer aquesta activitat amb l'assignatura d'Educació visual i plàstica.

Ens endinsem dins la fanficció

Segons el TERMCAT, la fanficció és la ficció escrita per un admirador d'una sèrie de televisió, d'una pel·lícula o d'un llibre, que se serveix dels personatges i de l'univers de l'obra original per a crear la seva pròpia història. Us proposem que us inventeu un final alternatiu per aquesta història, o allargueu alguna trama secundària, o jugueu

a imaginar una trama per un dels personatges concrets. Què hagués passat si la Mary hagués volgut rebre el Jasper a Roma? Com deu haver passat l'estiu el Tom? Com passaran les següents vacances el Jasper i la família? Com viuen el seu amor, la Bille i el Jasper?

Ressenya

- Quin és el tema principal de la història?
- En quin context històric i sociocultural està basada la història?
- Com està estructurada la novel·la? Com afecta a la trama aquesta divisió? Segueix una temporalitat lineal?
- Quins són els protagonistes de la història? Com tracta la novel·la els personatges? Com els representa? Ho coneixem tots d'ells o només una part? Són rodons? Evolucionen?
- Qui és el narrador? Com afecta la trama?
- Quin és l'estil de Christine Nöstlinger? Utilitza un llenguatge complicat? Com resol els conflictes de la trama? Coneixeu altres novel·les seves?
- Quin són els punts forts del llibre? I els febles?

*Idea! Si voleu fer servir les TAC i treballar l'expressió oral proveu de fer vídeos i penjar-los amb Flipgrid, una eina per compartir vídeos dissenyat per a escoles.

La dimensió plurilingüe amb *Intercanvi amb un anglès*

Aquesta novel·la presenta una sèrie de particularitats lingüístiques. Originalment va ser escrita en alemany, però hi ha molta presència de l'anglès amb l'arribada del Jasper. La traductora ha intentat mantenir aquesta varietat en la traducció catalana. Per què no escrivim una carta en anglès com si tinguéssim el nostre alumne d'intercanvi? Podem explicar-li com és el nostre dia a dia, com és la nostra família, presentar-nos...

Debat

— Adultocentrisme

"N'hi ha per enfadar-se, amb aquest costum de no preguntar-me mai el que penso o el que vull fer!" [p. 12]

"Després va dir a la mare a cau d'orella que la gent gran són un greu problema". [p. 44]

Comenteu la relació entre els adults de la novel·la amb els nens i l'àvia. Creieu que la societat on vivim està governada pels adults que no tenen en compte les necessitats dels infants, els joves i la gent gran?

— En el llibre apareixen bufetades i maneres d'educar que ens poden sorprendre avui en dia. Creieu que la Nöstlinger ens mostra aquestes escenes per criticar unes actituds que als anys 80 eren més habituals? Què en penseu?

"La mare està en contra de les bufetades. Diu que els cops només serveixen per als nens petits que encara no entenen els arguments. La Bille opina que torturar els petits és encara més indecent que torturar els grans. Els petits no tenen ni idea de per què els passen les coses, i agafen pors, diu la Bille, però la gent ni tan sols se n'adona, perquè encara no poden parlar". [p. 81]